

TOCH

TOPLUMSAL CİNSİYET VE
HUKUK ÇALIŞMALARI

**ADANA İLİNDE
MAHKEMELERE YANSIYAN
KASTEN YARALAMA
DOSYALARI
(2015-2020)**

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	2
KISALTMALAR.....	3
GİRİŞ.....	4
YÖNETİCİ ÖZETİ.....	5
TANIMLAR	7
1.MAHKEME DOSYA EVRAKLARINA ERİŞİM SÜRECİ	12
2. OCAK 2015-MART 2020 ADANA BAROSU CMK UYGULAMA SERVİSİNCE YARALAMA SUÇLARINDA YAPILAN MAHKEME GÖREVLİLERİNİN.....	13
3. YARALAMA DOSYALARI TASNİF KRİTER.....	14
4. İÇERİĞİNE ULAŞILAN DOSYALARIN İNCELENMESİ.....	15
5.TASNİF DIŞI DOSYALARIN İNCELEMESİ	16
(183 DOSYA).....	
6. KASTEN YARALAMA KADIN VE ÇOCUK DOSYALARI İNCELEMESİ	17
(55 DOSYA).....	
6.1 Mağdurları Kadın ve Çocuklardan Oluşan Kasten Yaralama Dosyalarında Failin Yakınlık Derecesi	17
6.2 Kasten Yaralama Dosyalarında Suçun İşleniş Biçimi	19
6.3 6284 Sayılı Yasa Uygulaması Olup Olmadığı	19
6.4 Faillerin Suçlamaya İlişkin Gerekçeleri	20
6.5 Fiilin Meydana Geldiği Yer.....	21
6.6 Yargılama Süreleri Açısından.....	21
6.7 Yargılama Sonucunda Hükmedilen Ceza ve Ceza İndirimlerine Göre Kasten Yaralama Dosyaları İncelemesi.....	24
7. ÇOCUKLARA YÖNELİK KASTEN YARALAMA DOSYALARI İNCELEMESİ	27
7.1 Mağdurları Çocuklardan Oluşan Kasten Yaralama Dosyalarında Failin Yakınlık Derecesi	27
7.2 Çocuk Mağdurları Kasten Yaralama Dosyalarında Suçun İşleniş Biçimi.....	28
7.3 6284 Sayılı yasa Uygulaması Olup Olmadığı	28
7.4 Faillerin Suçlamaya İlişkin Gerekçeleri.....	29
7.5 Fiilin Meydana Geldiği Yer.....	30
7.6 Yargılama Sonucunda Hükmedilen Ceza ve Ceza İndirimlerine Göre Kasten Yaralama Dosyaları İncelemesi.....	31
8. DEĞERLENDİRME	33

KISALTMALAR

TCK	Türk Ceza Kanunu
CMUK	Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu (Eski)
CMK	Ceza Muhakemesi Kanunu
UYAP	Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi
BAM	Bölge Adliye Mahkemesi

TOUCH

TOPLUMSAL CİNSİYET VE
HUKUK ÇALIŞMALARI

GİRİŞ

Toplumsal Cinsiyet ve Hukuk Çalışmaları Grubu olarak, toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dayalı ayrımcılığı ortadan kaldırmaya yönelik çalışmaları takip etmekteyiz. Bu doğrultuda, yargı alanındaki cinsiyetçi dil ve ayrımcılığı açığa çıkarmayı, bu konuda farkındalık yaratmayı ve yargıyı dönüştürmeyi hedefliyoruz.

Çalışmalarımızın amaçları arasında adalete erişim sürecinde bireyi harekete geçiren olaydan, konunun yargı organlarınca değerlendirilmesi ve bir sonuca kavuşturulmasına kadarki süreçleri kapsayan tutanak, belge, yargı kararı hatta beyanlara dahi yansıyan cinsiyetçi ve ayrımcı dili tespit etmek de bulunmaktadır.

Karşılaştığımız cinsiyetçi dil ve tutumları, kadınlara yönelik ayrımcılığın yargı sürecinde ne şekilde uygulandığını görebilmek, tartışabilmek ve bir değişime katkı sunabilmek adına yürüttüğümüz bu çalışmanın önemli bir ayağını istatistiki verilerin elde edilmesiyle hazırlanan/hazırlanacak raporlarımız oluşturmaktadır. Adana'da yürüttüğümüz bu çalışmada Adana Barosu Yönetim Kurulu ve Adana Barosu Kadın Hakları Merkezi'nden aldığımız destek ile kadına yönelik şiddet dosyalarını incelemeye çalıştık. İlk raporumuzu, 2015-2020 yılları içerisinde Adana'da işlenen kadına yönelik kasten öldürme ve kasten öldürmeye teşebbüs suçlarına ilişkin dosyaları, meslektaşlarımızın da dayanışmasıyla inceleme fırsatı bularak hazırladık. Bu ikinci raporumuzu ise yine Adana'da kadınlara ve çocuklarına yönelik 2015-2020 yılları arasında işlenen kasten yaralama dosyalarını inceleyerek oluşturduk.

TOPLUMSAL CİNSİYET VE
HUKUK ÇALIŞMALARI

YÖNETİCİ ÖZETİ

Kadınlar ve erkekler arasındaki eşitsizliğin neden olduğu en temel sonuçlardan birisi olarak ortaya çıkan şiddet, aynı zamanda kadınların, cinsiyetleri nedeniyle maruz bırakıldıkları bir insan hakları ihlali ve ayrımcılık şeklidir. Kadına yönelik şiddet, kadınların fiziksel, cinsel, psikolojik ya da ekonomik olarak zarar görmesi ya da acı çekmesiyle sonuçlanan ve sonuçlanması muhtemel, tehdit, baskı veya özgürlüğün keyfi olarak engellenmesini de içeren, toplum içinde ya da özel alanda meydana gelen her türlü şiddet olarak tanımlanmaktadır.

Çoğu zaman, şiddete maruz bırakılanın yaralanması, sakatlanması, ya da ölümü gibi sonuçlara yol açan şiddet, bir başka yandan, maruz bırakılanı, özgüven yitimi, çaresizlik duygularıyla karşı karşıya bırakarak, şiddetle mücadele mekanizmalarına erişimini ve bu zorlu süreçle mücadele edebilmesini olanaksızlaştırmaktadır.

Ülkemizde, toplumsal cinsiyet temelli fiziksel şiddetin çocukluk döneminden başlayarak bir denetim mekanizması olarak kullanıldığı yapılan araştırmalarla ortaya konmuştur. Çeşitli ayrımcılık ve sömürü sistem ve süreçlerinin irdelenmesi ve göz önünde bulundurulması anlamı taşıyan kesişimsellik yönüyle bir değerlendirme yapılabilmesi adına kadınlarla birlikte çocuklukların da yaşadığı şiddetin raporumuzda yer alması önemli bulunmuştur. Bu nedenle çalışma içeriğini kadınlar ve kadınlarla birlikte çocukların tarafı olduğu dosyalar oluşturmaktadır. İncelenen dosyalarda uygulanan şiddetin toplumsal cinsiyet eşitsizliği temelli olması nedeniyle kız çocuklarının sayısal olarak fazla olduğu gözlemlenen bu raporumuzda hedefimiz temelde, kasten yaralama suç dosyalarında kadınların ve çocuklarının, yakınları tarafından maruz bırakıldıkları fiziksel şiddetin yasal düzenlemelerle bağlı mahkemelerce nasıl yorumlandığı ve etkin cezalandırma yöntemlerinin uygulanıp uygulanmadığını tespit etmek ve bu dosyalarla ilgili toplumsal cinsiyet temelli yaklaşımların olup olmadığını ortaya çıkarmaktır.

Bu amaçla, Adana İlinde yargıya yansıyan kadına yönelik şiddet dosyalarındaki cinsiyetçi dil ve tutumları açığa çıkarmak için kadınların ve çocukların beden bütünlüğüne yönelik saldırılar şeklinde gerçekleştirilen kasten yaralama suçlarıyla ilgili dosyaları tespit ederek ve bu dosyalara erişim sağlayarak çalışmaya başlanılmıştır. Unutulmamalıdır ki raporumuzda toplanan veriler, 27 Mayıs 2022 tarihli 31848 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 7406 sayılı "Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" dan önceki döneme ait dosyalardan çıkarılmıştır. Özellikle kadının mağduru olduğu bazı suçlarla ilgili cezayı ağırlaştırıcı, bazı suçlarda ise cezanın alt sınırına dair düzenlemelere ve uzun zamandır suç haline getirilmesi için mücadele verilen ısrarlı takip suçuna yer verildiği görülen yeni Kanun’da takdiri indirim nedenlerini düzenleyen Türk Ceza Kanunu’nun (TCK) 62. maddesinin ikinci fıkrasında da değişiklik yapılmaktadır. Bunun yanında

TCK'da yapılan değişikliklere paralel olarak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda (CMK) da değişiklikler öngörölmüştür.

Kasten öldürme dosyalarının incelenmesinde de değerlendirdiğimiz üzere toplumsal cinsiyet eğitsizliğine dayalı Şiddeti önlemede veri çok büyük bir öneme sahiptir. Ülkemizde Şiddete dayalı güvenli kaynaklardan elde edilmiş ve analiz edilmiş veri bulunmamakta, bulunmakta ise de kamuoyuyla paylaşılmamaktadır. Güvenilir verinin olmaması politika geliştirmek için gerekli tespitlerin yapılmasına büyük oranda engel oluşturmaktadır. Şiddetin nasıl göründüğünü bilmeden, Şiddet uygulanma sürecinde yaşananları somutlaştırmadan kalıcı bir çözüm bulmak zor olacaktır. Sivil toplum örgütlerinin çalışmaları bu anlamda yol gösterici olmaktadır. Şiddeti bütün unsurlarıyla ortaya koymak Şiddeti önleme konusunda atılacak adımların başında gelmektedir. Türkiye'nin de taraf olduğu ve tartışmalı şekilde çıkılan İstanbul Sözleşmesi, toplumsal cinsiyet eğitsizliğine dayalı Şiddetle mücadelede büyük bir öneme sahiptir. Sözleşme'nin gereklerinden biri de veri toplamak ve toplanan verileri analiz etmektir.

Veri toplama konusunda Adana Barosu Başkanlığı ve Adana Barosu Kadın Hakları Merkezi ile yürüttüğümüz bu çalışmalarda veri CMK sisteminden yani kaynağından alınmaktadır. CMK zorunlu müdafilik/zorunlu vekillik atama sisteminde kayıtlı görevlendirmeler ile doğru bilgiye ulaşılmakta ve bu dosyalar mahkemelerden toplanarak doğrudan inceleme fırsatı bulunmaktadır.

2015-2020 Mart ayına kadar Adana ilinde yargıya yansıyan ve kovuşturma aşamasında ya da sonradan bu süreçte kesinleşmiş olan, kadınların yaşam hakkına ve bedensel bütünlüğüne yönelik kasten yaralama suçu dosyalarını tespit ettik. Bu incelemenin yapılmasındaki amaç il bazında kadına yönelik Şiddet dosyaları üzerinde inceleme yapmak bu şekilde istatistikî verilere ulaşabilmek, ulaşılabilen dosyalar üzerinde yargılamanın nasıl yürütüldüğünün izlemesini yapmak ve bu kapsamda yürütölen yargılamaların sonuçları hakkında bir fikir oluşturabilmektedir.

Elinizdeki rapor bu amaçla hazırlanmış, Türkiye'de yaşanan kadına yönelik Şiddet suçlarının verilerinin izlenebilmesine katkı sağlaması dileğiyle paylaşımına açılmıştır.

TANIMLAR

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ

Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddeti önleme ve bununla mücadelede temel standartları ve devletlerin bu konudaki yükümlülüklerini belirleyen Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan uluslararası insan hakları sözleşmesidir.

TÜRK CEZA KANUNU

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu suça yönelik fiillerin yargılanmasındaki normları içerir yasadır.

CEZA MUHAKEMESİ KANUNU

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu yargılama sürecini tüm unsurları açısından normlara bağlayan, soruşturma ve kovuşturma evrelerini belirleyen yasadır.

6284 SAYILI KANUN

Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun

CEZA MUHAKEMESİ UYGULAMA SERVİSİ

Ceza Muhakemesi Kanununda yer alan zorunlu müdafilik sisteminin barolar tarafından yerine getirilebilmesi için her baronun bünyesinde kurulan merkez veya kurullardır.

OCAS

Baroların kullandığı Otomatik CMK Atama Sistemlerinden birini ifade eder.

BARONET

Baroların kullandığı Otomatik CMK Atama Sistemlerinden birini ifade eder.

SORUŞTURMA

Suç teŐkil eden fiilin yargı mercilerince öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar olan yargılama evresidir.

KOVUŞTURMA

İddianamenin kabulü ile başlayıp hükmün kesinleşmesine kadar devam eden yargılama evresidir.

ŐÜPHELİ

Suçun yargıya intikal etmesiyle başlayan soruşturma boyunca suç faili olduğu konusunda őüphede altıda olan kişidir.

MÜŞTEKİ

Suç teŐkil eden fiil ile ilgili Őikâyet hakkını elinde bulunduran, yargı önünde bu hakkını kullanan kişiyi, Őikayetiyi ifade eder.

SANIK

CMK' ya göre őüpheli olarak soruŐturulan kiŐi için soruşturma aŐaması tamamlanıp ceza davası açıldıktan sonra kovuşturma aşamasında kullanılan kavramdır.

MAĞDUR

TCK ve CMK 'da yer alan suçtan zarar gören kişiyi anlatır kavramdır.

MÜŞTEKİ-ŐÜPHELİ

Soruşturma boyunca yargılama konusu olayla ilgili olarak Őikâyet hakkını kullanan ve aynı yargılamada suç őüphesi altıda bulunan kişiyi ifade eder.

MAĞDUR-SANIK

Yargılama konusu olayın hem mağduru hem de suç isnadı altıda bulunan kişiyi ifade eder.

KATILAN

Mağdur, suçtan zarar gören gerçek ve tüzel kişiler ile malen sorumlu olanlardan, ilk derece mahkemesindeki kovuşturma evresinin her aşamasında hüküm verilinceye kadar şikâyetçi olduklarını bildirerek kamu davasına katılan kişidir.

SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUK

Kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiası ile hakkında soruşturma veya kovuşturma yapılan ya da işlediği fiilden dolayı hakkında güvenlik tedbirine karar verilen çocuğu ifade eder.

MÜDAFİ

Ceza yargılamasında sanık ve şüpheliyi temsil eden avukattır.

VEKİL

Ceza yargılamasında katılan/müşteki/mağdur/suçtan zarar göreni temsil eden avukattır.

DERDEST

Devam etmekte olan yargılamayı ifade eder. Derdest davalarda henüz yargılama sona ermemiş, kesin bir sonuca ulaşılmamıştır.

ASLİYE CEZA MAHKEMESİ

Kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, sulh ceza ve ağır ceza mahkemelerinin görevleri dışında kalan dava ve işlere bakmakla görevli mahkemelerdir. Kasten yaralama suçuna ilişkin yargılamalar bu mahkemelerce yürütülür.

KASTEN YARALAMA

TCK'nin Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar başlığı altında düzenlenmiştir. Kasten başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişinin cezalandırılacağına ilişkin düzenlemeyi anlatır.

İYİ HAL İNDİRİMİ

TCK'nin 62. maddesinde yer alan iyi hal indirimi düzenlemesi, yargılama sonucunda cezalandırılmasına karar verilen failin, verilen cezanın yasa ile belirlenen "failin geçmişi, sosyal ilişkileri, yargılama sırasındaki tutum ve davranışları" gibi nedenlerle indirilmesidir.

HAKSIZ TAHRİK İNDİRİMİ

TCK'nin 29. maddesinde yer alan haksız tahrik indirimi, kişinin haksız bir fiilin kendisinde meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işlemesi halinde ceza sorumluluğunu azaltan ceza indirimi nedenidir.

HÜKMÜN AÇIKLANMASININ GERİ BIRAKILMASI (HAGB)

CMK'nin 231. Maddesinde düzenlenmiş olup şartları taşınması halinde kurulan hükmün sanık hakkında belirli bir süre ile hukukî sonuç doğurmamasını ifade eden yasa hükmüdür. Mahkemece sanık hakkında hükmolunan cezanın belli bir denetim süresi içerisinde sonuç doğurmaması, bu sürede kasıtlı bir suç işlenmez ve yükümlülükler uygun davranılırsa verilen ceza kararının ortadan kaldırılması ve davanın düşmesine yol açan bir düzenlemedir.

ERTELEME

TCK'nin 51.maddesinde düzenlenmiştir. İşlediği suçtan dolayı iki yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm edilen kişinin belirli zorunlu şartları taşınması halinde hükmedilen hapis cezasının belirli süre ile infaz edilmemesini ifade eder. Denetim süresi boyunca yükümlülüklerini yerine getiren kişinin cezası infaz edilmiş sayılır.

ADLİ PARA CEZASI

TCK'ye göre suç karşılığında öngörülen bir yaptırım türüdür. TCK'de herhangi bir suçun karşılığı olarak hapis cezası, adli para cezası veya hapis cezası ile birlikte adli para cezasına hükmedilebilir.

TOCH

TOPLUMSAL CİNSİYET VE
HUKUK ÇALIŞMALARI

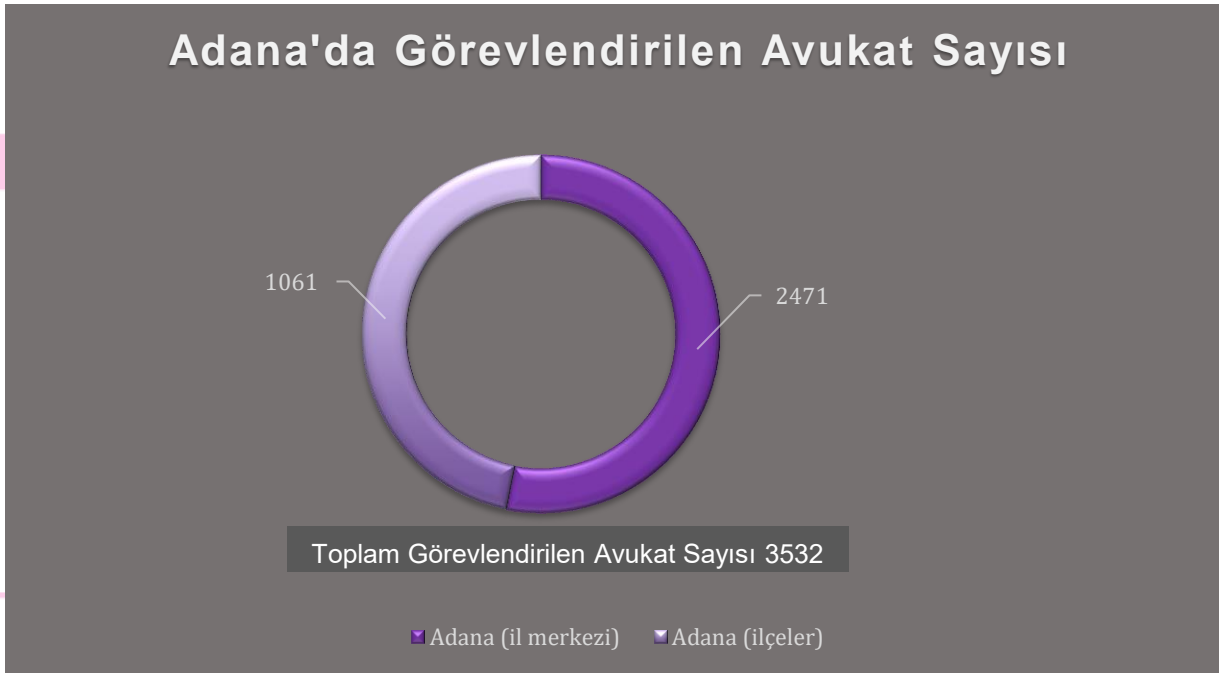
1.MAHKEME DOSYA EVRAKLARINA ERİŞİM SÜRECİ

Çalışmamızın asıl konusu olan dosya incelenmesine başlayabilmek için mahkemelerden kasten yaralama suçu faillerine yahut mağdurlarına avukat atanmasına yönelik talepler doğrultusunda yapılan görevlendirmeler, bu yöndeki talebimizle birlikte CMK uygulama sisteminden edinilmiştir.

Adana Barosu ile yapılan görüşmeler doğrultusunda kasten yaralama dosyalarına atanan avukatlar listesi ile Asliye Ceza Mahkemelerinde mağduru kadın olan yaralama dosyalarının listesi istenilmiştir. CMK Servisinin verdiği listede görünen toplam dosya sayısı 3532'dir. Bu sayının 2471 adedi Adana İl Merkezinde bulunan 34 adet Asliye Ceza Mahkemesi'nin toplam dosya sayısı olup, 1061 adedi Adana İlçelerinde dağılım gösteren dosyalardır. Listenin edinildiği tarihte Adana İlinde bulunan toplam Asliye Ceza Mahkemesi sayısı 34'tür. Adana Barosu Yönetim Kurulunca alınan kararla tüm Asliye Ceza Mahkemelerine dilekçe ile başvuru yapılması sağlanmış ve yaralama dosyasının bulunduğu tüm mahkeme kalemlerine ulaşılarak dosya evrakları talep edilmiştir. Yaralama dosyasının hiç bulunmadığı sadece 1 adet Mahkeme tespit edilerek geri kalan 33 adet Mahkemeden yaralama dosyalarının evrakları istenilmiştir. Ancak bazı mahkemelerce gerek kalem memurlarının gerekse hakimlerinin dosya içeriklerini taraf sıfatı yokluğu veya KVKK gibi gerekçelerle vermemeleri üzerine dosyalara ilişkin verilere ulaşmamıza engel olunmuştur. Bu kapsamda 9 adet Asliye Ceza Mahkemesi dosya evrakı vermemiş, 25 Adet Asliye Ceza Mahkemesinden dosyalara ilişkin evraklar toplanabilmiştir. Dosya evrakı toplanabilen mahkemelerde de çeşitli sorunlar yaşanmış bazıları kısmi olarak dosya evrakı vermiş, bazıları ise dosya içeriğindeki evraklardan sadece birkaçını teslim etmiştir. Bundan ayrı olarak verilerin toplanması aşamasında bazı mahkemeler yeni kurulmuş olduğundan ellerinde çok az sayıda dosya olduğu tespit edilmiştir.

2. OCAK 2015-MART 2020 ADANA BAROSU CMK UYGULAMA SERVİSİNCE YARALAMA SUÇLARINDA YAPILAN MAHKEME GÖREVLENDİRMELERİ

2015-2020 Mart tarihleri arasında Adana Barosu CMK uygulama sisteminden yapılan Asliye Ceza mahkemelerinde kovuşturması yürütülen yaralama suçlarına yönelik listeler alınmıştır. Listelerdeki avukat görevlendirme sayısı 3532'dir. Görevlendirilen avukat sayısı, il ve ilçe bazında ayrıştırıldığında, bu alanda görevlendirmelerin 2471 tanesinin İl bazında, 1061 tanesinin İlçe bazında yapıldığı görülmüştür.

Mevcut listede suç tasnifi yaralama olarak belirlenen dosyaların sayısı 854'tür. Taksirle Yaralama olarak belirlenen dosya sayısı 136, Aile İçi şiddet olarak tanımlı dosya sayısı ise 21'dir. Toplam dosya sayısı 1011'dir

Asliye Ceza Mahkemelerinden suç tasnifi yaralama olarak belirlenen ve mağduru kadın olan dosyaların içeriklerinin -iddianame, duruşma tutanakları, bilirkişi raporları, gerekçeli karar, İstinaf mahkemesi kararı, Yargıtay kararı vb.- toplanması için çalışmaya başlanmıştır. Yukarıda da belirttiğimiz üzere, 25 Adet Asliye Ceza Mahkemesinden kısmi veriler toplanmış, 9 Adet Asliye Ceza Mahkemesinden herhangi bir veri alınamamıştır. 25 Adet Asliye Ceza Mahkemesinden toplanan dosya sayısı toplam 354'tür.

3. YARALAMA DOSYALARI TASNİF KRİTER

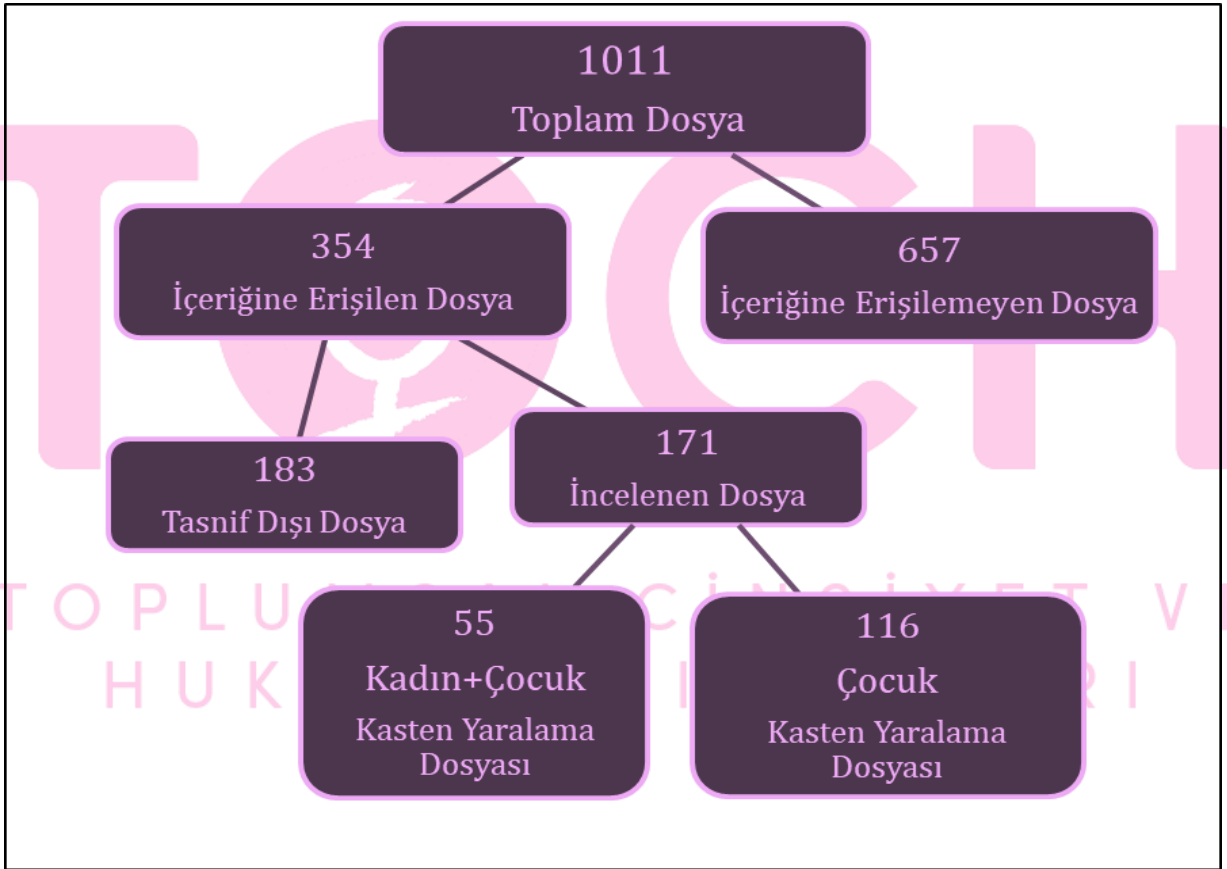
Kadına yönelik şiddet dosyalarını incelemeye almak için, kadınların toplumsal rolleri ile bağlantılı olarak fail erkekler tarafından sadece kadın olmaları sebebiyle şiddete maruz kalmaları kıstas olarak alınmıştır. Dosyalarda mağdurun yaşının küçük olması ayırıştırıcı bir özellik olarak değerlendirilerek çocuklara yönelik şiddet vakaları da dahil edilmiştir. TCK madde 86 ve devamında düzenlenen kasten yaralama suçu, bu suça teşebbüs ve suçun nitelikli halleri incelemede ele alınmış, mağdurun yaşı, suçun kim tarafından, nasıl ve nerede işlendiği, mahkeme yargılama süreleri, aşamalardaki mahkeme kararları, indirim uygulama pratikleri, verilen cezaların niteliği ve sonuç yaptırımları şeklinde farklılaşan ölçütler ile değerlendirilmiştir.

Bu inceleme yapılırken kadınların sanık olduğu dosyalara da ulaşılmış ancak inceleme kapsamında şiddetin öznesi erkekler değerlendirmeye alınmış ve bu nedenle yaşanan erkek şiddetinin boyutları değerlendirilmek istenmiştir.

TOCH
TOPLUMSAL CİNSİYET VE
HUKUK ÇALIŞMALARI

4. İÇERİĞİNE ULAŞILAN DOSYALARIN İNCELENMESİ

Listeler üzerinden, toplanmayan dosyaların sınırlı bilgisiyle yapılan değerlendirmeden sonra 1011 dosyadan 354 adet dosyanın içeriğine ulaşılmıştır. İçeriği elimize ulaşan dosyaların incelenmesiyle yaptığımız değerlendirmede; bu dosyalardan 183'ünün yapılan incelemede tasnif kriterlerimize uygun bulunmadığı sonucuna varılarak araştırmamıza konu dosyalar içerisinde yer almadıkları tespitinde bulunulmuştur.

5.TASNİF DIŞI DOSYALARIN İNCELEMESİ

(183 DOSYA)

Ulaşılan 354 adet dosyanın 183'ü, tasnif dışı olarak tanımlanmıŐtır. Tasnif dışı 183 dosyanın ayrılarak incelenmesinde dosyaların; suç tanımlarının farklı olması, yaralamalı trafik kazası sebebiyle yapılan yargılama olması, kadınların sanık olduğu dosyaların bulunması, mağdurların erkek olduğu dosyalara rastlanılması, ev içi Şiddet olarak tanımlanamayacak yaralama fiillerinin gerçekteŐmiŐ olması gibi sebeplerle incelememize konu olamayacakları değerlendirilmiştir.

Tasnif Dışı Olduğu Tespit Edilen 183 Dosyaya İlişkin Sayılar AŞağıda Belirtilmiştir:

- 35 dosya, içerisinde yaralama fiili bulunmayan suçlardır; örneğin, cinsel istismar, yaşı küçükle cinsel ilişki, tehdit, hakaret, vs.)
- 93 dosyanın sanıkları kadındır.
- 13 dosya taksirle yaralama olarak suç tanımı yapılan dosyalardır.
- 10 dosyanın mağduru erkektir.
- 32 dosyada yaralama fiilleri ev içi Şiddet olarak tanımlanamayacak dosyalardandır. (Örneğin komŐu iki ailenin kavgası sırasında yönelen Şiddet vs.) Ancak, bu dosyalarda da kadın ve çocukların kolay hedef olarak görüldüğu tespit edilmiştir.

6. KASTEN YARALAMA KADIN VE ÇOCUK DOSYALARI İNCELEMESİ (55 DOSYA)

İncelememize doğrudan konu olabileceği ev içi şiddet, toplumsal cinsiyete dayalı olarak değerlendirilen ve suç fiillerinin kadınlara ve çocuklara yöneldiği tespit edilen kasten yaralama dosya sayısı 55'tir. Bu 55 dosyadaki mağdur sayısı toplam 113'tür. Mağdurların 59 tanesi kadın, 54 tanesi çocuklardır.

Bu dosyalar, failin yakınlık derecesi, çocukları olup olmadığı ve sayısı, suçun işleniş biçimi, 6284 sayılı yasa uygulamasının olup olmaması, failerin suçlamaya ilişkin gerekçeleri, fiilin meydana geldiği yer, yargılama süreçleri ve hükmedilen ceza ve ceza indirimleri açısından incelenmiştir.

6.1 Mağdurları Kadın ve Çocuklardan Oluşan Kastem Yaralama Dosyalarında Failin Yakınlık Derecesi

Dosyaların büyük çoğunluğunda sanıklar mağdurlarla aynı hanede yaşayan yahut daha önce yaşamış veya yakını kişilerdir. Mağduru çocuk olan dosyaların çok büyük bir oranında şiddet faili babadır. Diğer faillere ilişkin dağılım aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Çocuk Mağdurlar Açısından;

- 44 mağdur babası
- 3 mağdur eniştesi
- 2 mağdur abisi
- 1 mağdur üvey babası
- 1 mağdur eski nişanlısı
- 1 mağdur kuzeni
- 1 mağdur 3. Şahıs
- 1 mağdur ise hem babası hem de üvey abisi tarafından şiddete maruz bırakılmıştır.

Kadın Mağdurlar Açısından;

- 39 mağdur eşi,
- 4 mağdur eski eşi,
- 3 mağdur gayri resmi eşi,
- 2 mağdur eniştesi,
- 2 mağdur oğlu,
- 2 mağdur damadı,
- 2 mağdur kardeşi,
- 1 mağdur kayınbiraderi,
- 1 mağdur ise komşusu,
- 1 mağdur kuzeni,
- 2 mağdur ise 3.şahıs tarafından şiddete maruz bırakılmıştır.

TOPLUMSAL CİNSİYET VE
HUKUK ÇALIŞMALARI

6.2 Kasten Yaralama Dosyalarında Suçun İşleniş Biçimi

Kasten yaralama dosyalarının bir kısmında sanıklar tokat, tekme, yumruk atarak suçu işlemiş, bir kısmında silahtan sayılan cisimlerle suçu tamamlamış, bir kısmında ise bir fiil sırasında hem elle hem de herhangi bir cisimle yaralama fiilini gerçekleştirmişlerdir. Sanıklar, aşağıdaki tabloda görülecek biçimde şiddet uygulamışlardır.

33 dosyada yaralama fiili herhangi bir araç kullanılmaksızın gerçekleştirilmiştir. (Tokat, tekme, yumruk, saç çekme vs.)

- 3 dosyada bıçak,
- 4 dosyada sopa,
- 2 dosyada kemer,
- 2 dosyada hem kemer hem sopa,
- 1 dosyada plastik sandalye,
- 8 dosyada silahtan sayılan başkaca cisimler kullanılmıştır. (Su borusu, hortum, vs.)
- 2 dosyada ise suçun hangi araç ile işlendiği konusunda herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

TOPLUMSAL CİNSİYET VE HUKUK ÇALIŞMALARI

6.3 6284 Sayılı Yasa Uygulaması Olup Olmadığı

İncelenen kasten yaralama dosyalarının 4 tanesinde 6284 sayılı yasa gereği koruma kararı uygulaması olduğuna ilişkin veri bilgisi bulunmaktadır.

6.4 Faillerin Suçlamaya İlişkin Gerekçeleri

İncelenen kasten yaralama dosyalarının içeriğindeki beyanlar değerlendirildiğinde mağdurlara aşağıdaki gerekçeler ile şiddet uygulandığı ortaya çıkmıştır.

- Sanığın alkollü olması,
- Sanığın tartışma sırasında sinirlenmesi
- Sanığın evde yemek olmadığına sinirlenmesi,
- Boşanma aşamasında eşya paylaşımında sorun çıkması,
- Su istediğinde getirilen suyun sıcak olması,
- Kadının ayrılmak istemesi,
- Çocukların ağlaması,
- Kıskançlık sebebiyle,
- Cinsel ilişki teklifini reddettiği için,
- Maddi sıkıntı sebebiyle,
- Sanığın internette başka kadınlarla görüşmesi,
- Sanığın tacizi üzerine uyarıldığı için,
- Seyir halindeyken piknik yerine karar veremedikleri için,
- Kadının yakacak odun almasını talep etmesi,
- Çocuk keçileri hızlı sağlamadığı için,
- Sanık mağdura laf attığında mağdur karşılık verdiği için
- Gerekçesi olmaksızın

6.5 Fiilin Meydana Geldiği Yer

Fiilin meydana geldiği yer açısından dosyalardaki bilgiler, fiillerin daha çok mağdurlarla sanıkların ortak yaşadıkları konutta gerçekleştiğini göstermektedir. Dosyalardaki dağılım ise aşağıdadır.

- 38 dosyada şiddet fiili, sanıkla mağdurların birlikte yaşadıkları ortak konutta,
- 9 dosyada müştekinin bağımsız konutunda,
- 4 dosyada sokakta,
- 2 dosyada sanıkların araçlarında,
- 1 dosyada mağdurun işyerinde
- 1 dosyada ise şiddet fiilinin gerçekleştiği yer veri olarak tespit edilememiştir.

6.6 Yargılama Süreleri Açısından

Yargılama sürelerine ilişkin olarak suç tarihi ve yerel mahkeme kararının verildiği tarih ile kesinleşmeye ilişkin tarihler açısından kasten yaralama dosyaları aşağıdaki şekildedir. Tabloda görüleceği gibi, suçun işlenmesi ile yerel mahkeme kararı ve kararın kesinleşme tarihi arasında genel olarak uzun bir zaman geçmiştir; en kısa süre 2,5 aydır.

Tablo 1: Yargılama süreçleri açısından suç tarihi ve mahkeme kararları tarihi

No	Suç tarihi	Yerel Mahkeme Kararı tarihi	Kararın kesinleşme tarihi	Suç ile karar arasında geçen süre
1	Ekim 2015	Mart 2016	----	4 ay
2	Mart 2016	Kasım 2016	Aralık 2016	8,5 ay
3	Aralık 2018	Mart 2019	Nisan 2019	3 ay
4	Ocak 2018	Kasım 2019	Temmuz 2020	13 ay
5	Ağustos 2018	Nisan 2019	Mayıs 2019	6 ay
6	Ağustos 2015	Nisan 2016	----	8 ay
7	Mayıs 2012	Eylül 2017	Eylül 2017	63 ay
8	Kasım 2018	Eylül 2020	----	20 ay
9	Ağustos 2013	Ekim 2015	Nisan 2019	50 ay
10	Aralık 2017	Ekim 2018	Kasım 2018	11 ay
11	Ağustos 2018	Kasım 2018	Kasım 2018	2,5 ay
12	Ağustos 2019	Kasım 2020	----	14 ay
13	Mayıs 2017	Ocak 2018	----	3,5 ay
14	Kasım 2015	Haziran 2017	Mayıs 2019	40 ay
15	Temmuz 2019	Aralık 2019	Şubat 2020	7 ay
16	Mayıs 2017	Şubat 2018	Nisan 2018	11 ay
17	Nisan 2019	Kasım 2020	-----	19 ay
18	Temmuz 2016	Kasım 2016	Aralık 2016	5 ay
19	Mart 2015	Kasım 2015	----	8 ay
20	Nisan 2015	Ocak 2016	Ocak 2016	9 ay
21	Ağustos 2017	Nisan 2019	Mayıs 2019	21 ay
22	Mayıs 2016	Şubat 2017	Şubat 2017	9 ay
23	Temmuz 2017	Şubat 2019	Nisan 2021	45 ay
24	Mayıs 2015	Mart 2016	Nisan 2016	11 ay
25	Şubat 2019	Haziran 2019	Eylül 2019	7 ay
26	Ağustos 2019	Şubat 2021	-----	18 ay
27	Temmuz 2015	Ocak 2017	Şubat 2017	19 ay
28	Ekim 2017	Eylül 2018	Eylül 2019	23 ay
29	Ocak 2018	Ocak 2020	-----	24 ay
30	Nisan 2019	Aralık 2019	Ocak 2020	9 ay
31	Ocak 2017	Aralık 2017	-----	11 ay
32	Temmuz 2017	Mart 2019	-----	20 ay
33	Ocak 2019	Ekim 2019	-----	9 ay
34	Mart 2019	Haziran 2019	-----	3 ay
35	Ağustos 2018	Mart 2020	Temmuz 2020	23 ay
36	Ekim 2014	Mart 2015	Nisan 2015	7,5 ay
37	Ağustos 2015	Mayıs 2016	Mayıs 2016	9 ay
38	Aralık 2017	Eylül 2018	Aralık 2018	12 ay
39	Nisan 2016	Ocak 2017	----	9 ay

40	Temmuz 2014	???	Mayıs 2015 *****	10 ay
41	Eylül 2018	Eylül 2019	----	12,5 ay
42	Mayıs 2015	Ekim 2016	Ekim 2016	17 ay
43	Şubat 2016	Şubat 2017	Mart 2017	13 ay
44	Aralık 2015	Aralık 2018	Mart 2020	51 ay
45	Eylül 2017	Haziran 2018	Ekim 2018	11 ay
46	Aralık 2016	Kasım 2018	Kasım 2018	23 ay
47	Mayıs 2019	Aralık 2020	Mart 2021	22 ay
48	Nisan 2018	Aralık 2018	Nisan 2019	12 ay
49	Haziran 2017	Şubat 2019	Mayıs 2019	23 ay
50	Nisan 2019	Şubat 2020	Şubat 2020	10 ay
51	Kasım 2014	Haziran 2016	Ağustos 2016	21 ay
52	Temmuz 2015	Eylül 2017	Haziran 2021	71 ay
53	Ekim 2014	Nisan 2016	----	18 ay
54	Haziran 2016	Kasım 2017	Ocak 2018	19 ay
55	Mayıs 2015	Ekim 2015	-----	5 ay

TOUCH

TOPLUMSAL CİNSİYET VE HUKUK ÇALIŞMALARI

6.7 Yargılama Sonucunda Hükmedilen Ceza ve Ceza İndirimlerine Göre Kasten Yaralama Dosyaları İncelemesi

Kasten yaralama dosyalarında mahkeme kararlarının sonuç ceza nitelendirmesi halleri ve haksız tahrik, iyi hal indirimi uygulama oranları değerlendirilmiştir. Değerlendirilen dosyalarda kasten yaralama yargılaması yapıp beraat, adli para cezası, hapis cezası veya düşme kararı gibi hükümler kurulmuştur. Verilen bu kararlar aynı dosyada mağdur konumunda olan çocukların ve şiddet gören kadınların faillerine farklı şekilde uygulanabildiği için ayrı ayrı tablolandırılmıştır.

Çocuk Mağdurlar Açısından:

- 10 mağdur çocuğun şiddet failine HAPİS CEZASI yaptırımı uygulanmıştır.
- 22 mağdur çocuğun şiddet failine ADLİ PARA CEZASI yaptırımı uygulanmıştır.
- 4 mağdur çocuğun şiddet faili hakkında DÜŞME kararı verilmiştir.
- 18 mağdur çocuğun şiddet faili hakkında BERAAT kararı verilmiştir.

TOPLUMSAL CİNSİYET VE HUKUK ÇALIŞMALARI

Kadın Mağdurlar Açısından:

- 12 kadın mağdurun şiddet failine HAPİS CEZASI yaptırımı uygulanmıştır.
- 31 kadın mağdurun şiddet failine ADLİ PARA CEZASI yaptırımı uygulanmıştır. (2 mağdur kadına yönelen birden fazla şiddet eylemleri yönünden faillerin 1. eylemleri için BERAAT, 2. Eylemleri için ADLİ PARA CEZASI kararı verilmiştir.)
- 8 kadın mağdurun şiddet faili hakkında DÜŞME kararı verilmiştir.
- 7 mağdur kadının şiddet faili hakkında BERAAT kararı verilmiştir.
- 1 kadın mağdura yönelen şiddet eylemi için ise hüküm kurulmamıştır.

Aşağıda da şiddet faillerine verilen cezaaların hangi yaptırımlara dönüştürüldüğü ve dağılımı gösterilmiştir.

Çocuk Mağdurlar Açısından Dağılım Aşağıdaki Gibidir:

- 18 mağdurun şiddet faillerine Beraat kararı verilmiştir.
- 4 mağdurun şiddet faillerine Düşme kararı verilmiştir.
- 1 mağdurun şiddet failine verilen ceza verilmiş ve ceza ertelenmiştir.
- 20 mağdurun şiddet faillerine verilen ceza açısından Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararı uygulanmıştır.
- 5 mağdurun şiddet faillerine verilen ceza dosyada erteleme veya HAGB uygulanmamıştır.
- 6 mağdurun şiddet failine ise Alkollü içki kullanılacak yerlere gitmeme yaptırımı uygulanmıştır.

Kadın Mağdurlar Açısından Dağılım Aşağıdaki Gibidir:

- 7 mağdurun şiddet faillerine Beraat kararı verilmiştir.
- 8 mağdurun şiddet faillerine Düşme kararı verilmiştir.
- 3 mağdurun şiddet failine verilen ceza verilmiştir ve ceza ertelenmiştir.
- 27 mağdurun şiddet faillerine verilen ceza açısından Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararı uygulanmıştır.
- 12 mağdurun şiddet faillerine verilen ceza dosyada erteleme veya HAGB uygulanmamıştır.
- 1 mağdurun şiddet failine ise Alkollü içki kullanılacak yerlere gitmeme yaptırımı uygulanmıştır.
- 1 mağdur açısından herhangi bir hüküm kurulmamıştır.

55 dosya açısından uygulanan indirimler değerlendirildiğinde aşağıdaki tabloda belirtilen verilere ulaşılmıştır. 55 dosyanın 43'ünde çocuk mağdur bulunmaktadır.

Çocuk Mağdurlar Açısından Dağılım Aşağıdaki Şekildedir:

- 22 dosyada yalnızca iyi hal indirimi uygulanmıştır.
- 1 dosyada hem iyi hal indirimi hem de haksız tahrik indirimi uygulanmıştır.
- 2 dosyada indirim uygulanmamıştır.
- 18 dosyada beraat ve düşme kararları nedeniyle indirim bulunmamaktadır.

Kadın Mağdurlar Açısından Dağılım Aşağıdaki Şekildedir;

- 6 dosyada hem iyi hal indirimi hem de haksız tahrik indirimi uygulanmıştır.
- 30 dosyada yalnızca iyi hal indirimi uygulanmıştır.
- 5 dosyada indirim uygulanmamıştır.
- 14 dosyada beraat ve düşme kararları nedeniyle indirim bulunmamaktadır.

7. ÇOCUKLARA YÖNELİK KASTEN YARALAMA DOSYALARI İNCELEMESİ

İncelenen 171 dosya içinde çocukla yönelik kasten yaralama suçlaması ile yargılaması yapılan dosya sayısı 116 olup, fiziksel şiddete uğramış çocuk sayısı 131'dir. Bazı dosyalarda mağdurların sayısının birden çok olduğu göz önüne alınarak mağdurlara ilişkin veriler aşağıdaki şekildedir.

7.1 Mağdurları Çocuklardan Oluşan Kasten Yaralama Dosyalarında Failin Yakınlık Derecesi

Dosyaların büyük çoğunluğunda sanıklar mağdurlarla aynı hanede yaşayan yahut daha önce yaşamış veya yakını kişilerdir. Çocuk mağdurların çok büyük bir oranında şiddet faili babadır.

Diğer Failler Aşağıdaki Tabloda Detaylı Gösterilmiştir:

- 74 mağdur babası tarafından,
- 20 mağdur abisi tarafından,
- 8 mağdur hem baba hem anneden,
- 2 mağdur hem abi/kardeş hem babadan,
- 1 mağdur abi/erkek kardeş ve anneden,
- 2 mağdur üvey babasından,
- 1 mağdur hem dayı/amca hem babandan,
- 1 mağdur hem dedesinden hem amcasından,
- 4 mağdur amca/dayısından,
- 1 mağdur erkek arkadaşından,
- 1 mağdur eşinden,
- 3 mağdur gayri resmi eşinden
- 3 mağdur eski sevgilisinden,
- 1 mağdur nişanlısından,
- 2 mağdur erkek kuzeninden,
- 1 mağdur hem erkek kuzeninden hem amcasından,
- 6 mağdur 3. Kişilerden şiddet görmüştür.

7.2 Çocuk Mağdurları Kasten Yaralama Dosyalarında Suçun İşleniş Biçimi

Kasten yaralama dosyalarının bir kısmında sanıklar tokat, tekme, yumruk atarak suçu işlemiş, bir kısmında silahtan sayılan cisimlerle suçu tamamlamış, bir kısmında ise bir fiil sırasında hem elle hem de herhangi bir cisimle yaralama fiilini gerçekleştirmişlerdir.

Sanıklar Aşağıdaki Tabloda Görülecek Biçimde Şiddet Uygulamışlardır:

- 24 dosyada değişik araçlar kullanılmıştır (baston, sopa, demir sopa, zincir, kemer, televizyon kumandası, kapı camı, şişe, hortum, bıçak, bıçak sapı, çatal, ateşli silah, kablo, kırbaç, eline sigara basma vs.)
- 74 dosyada yaralama fiili herhangi bir araç kullanılmaksızın gerçekleştirilmiştir. (Tokat, tekme, yumruk, saç çekme, kafasını duvara vurma vs.)
- 16 dosyada hem el ile (yumruk, tokat, tekme, vs.) hem de silahtan sayılan araçlarla birlikte (bıçak, sopa, bardak, oklava, kemer, hortum, taş, terlik, kebab şişi, vs.) şiddet fiili gerçekleşmiştir.
- 2 dosyada ise suçun hangi araç ile işlendiği konusunda herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

HUKUK ÇALIŞMALARI

7.3 6284 Sayılı yasa Uygulaması Olup Olmadığı

İncelenen kasten yaralama dosyalarının 4 tanesinde 6284 sayılı yasa gereği koruma kararı uygulaması olduğuna ilişkin veri bilgisi bulunmaktadır. 1 dosyada mağdur uzaklaştırma kararı verilmesini talep etmiş, ancak kararın varlığına ilişkin veri elde edilememiştir.

7.4 Faillerin Suçlamaya İlişkin Gerekçeleri

İncelenen kasten yaralama dosyalarında okunan beyanlar değerlendirildiğinde yaşı küçük mağdurlara aşağıdaki gerekçeler ile şiddet uygulandığı ortaya çıkmıştır.

- Sanıkların alkollü olması,
- Sanıkların eşine şiddet uygularken çocukların araya girmesi,
- Mağdurun cep telefonu olduğu, sosyal medya kullandığı için,
- Mağdurun erkek arkadaşı olduğu için,
- Mağdurun açık seçik giyindiği iddiasıyla,
- Mağdur annesiyle görüşmek istediği için,
- Saniğin tartışma sırasında sinirlenmesi nedeniyle,
- Mağdur eve geç geldiği için,
- Mağdur ev işi yapmadığı için,
- Mağdurun arkadaşına gitmesine kızdığı için,
- Mağdurun bağıarak konuşması nedeniyle,
- Mağdurun ayrılmak istemesi nedeniyle,
- Mağdurun abisinin cinsel tacizini öğretmene anlatması nedeniyle,
- Mağdur harçlık istediği için,
- Mağdur bağıarak konuştuğu için,
- Mağdurun dersle ilgili sorusuna kızdığı için,
- Gerekçesi olmaksızın şiddet uygulamıştır.

TOPLUMSAL CİNSİYET VE
HUKUK ÇALIŞMALARI

7.5 Fiilin Meydana Geldiği Yer

Fiilin meydana geldiği yer açısından dosyalardaki bilgiler, fiillerin daha mağdurlarla sanıkların ortak yaşadıkları konutta gerçekleştiğini göstermektedir. Dosyalardaki dağılım ise aşağıdadır:

- 77 dosyada şiddet fiili, sanıkla mağdurların birlikte yaşadıkları ortak konutta
- 12 dosyada mağdurların ya da yakınlarının bağımsız konutunda,
- 8 dosyada sokakta,
- 3 dosyada sanıkların araçlarında,
- 2 dosyada tarlada,
- 5 dosyada sanığın ya da yakınlarının konutunda,
- 2 dosyada AVM ve Kafe'de gerçekleşmiştir.
- 7 dosyada ise şiddet fiilinin gerçekleştiği yer veri olarak tespit edilememiştir.

TOPLUMSAL CİNSİYET VE
HUKUK ÇALIŞMALARI

7.6 Yargılama Sonucunda Hükmedilen Ceza ve Ceza İndirimlerine Göre Kasten Yaralama Dosyaları İncelemesi

Çocuklara yönelik kasten yaralama dosyalarında mahkeme kararlarının sonuç ceza nitelendirmesi halleri ve haksız tahrik, iyi hal indirimi uygulama oranları değerlendirilmiştir. Değerlendirilen dosyalarda kasten yaralama yargılaması yapıp beraat, adli para cezası, hapis cezası veya düşme kararı gibi hükümler kurulmuştur.

131 Mağdur Çocuğa Şiddet Uygulayan Faillerin Sayısı 125'tir. Sanıklar Açısından Değerlendirme Yapılarak Aldıkları Cezaların Niteliği Aşağıdaki Gibidir:

- 26 sanığa Hapis cezası yaptırımı uygulanmıştır.
- 68 sanığa Adli para cezası yaptırımı uygulanmıştır.
- 4 sanık hakkında Düşme kararı verilmiştir.
- 27 sanık hakkında Beraat kararı verilmiştir.

Yine 125 Sanık İçin Sonuç Cezaların Ne Şekilde Yaptırımlarla Hükme Bağlandığı Aşağıda Belirtilmiştir:

- 27 sanık için Beraat kararı verilmiştir.
- 4 sanık hakkında da Düşme kararı verilmiştir.
- 2 sanığa ceza verilmiş, ceza ertelenmiştir.
- 44 sanığa verilen cezalar için Erteleme veya HAGB uygulanmamıştır.
- 48 sanık için verilen ceza hakkında Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılması Kararı uygulanmıştır.

125 Saniĝa Verilen Cezalarda Uygulanan İndirimler Değerlendirildiğinde Aşağıdaki Tabloda Belirtilen Verilere Ulaşılmıştır:

- 64 saniĝa verilen cezalar için yalnızca iyi hal indirimini uygulanmıştır.
- 17 saniĝa verilen cezalarda hem iyi hal indirimini hem de haksız tahrik indirimini uygulanmıştır.
- 12 saniĝa verilen cezalarda ne iyi hal indirimini ne de haksız tahrik indirimini uygulanmamıştır.
- 1 saniĝa verilen ceza açısından yalnızca haksız tahrik indirimini uygulanmıştır.
- 31 sanık için dosyada beraat ve dūřme kararları verildięinden indirim bulunmamaktadır.

TOPLUMSAL CİNSİYET VE
HUKUK ALIşMALARı

8. DEĞERLENDİRME

Kadınlara ve çocuklara yönelik şiddeti incelediğimiz kasten yaralama dosyalarında da kasten öldürme dosyalarındaki kriterlerin yaralama fiiline ilişkin kısımları benzer şekilde değerlendirilmiştir. Şiddetin meydana geldiği yer, şiddette kullanılan araç, şiddet uygulayanla maruz kalanın yakınlık dereceleri, yargının bu fiillere karşı tutumu, uyguladığı hükümler, yaptırımlar, maruz kalanın ve şiddet uygulayanın yaşı, engel durumu, uyruğu, gibi başlıklara bu raporda da yer verilmiştir. Çalışma sonucunda şiddet ile yargının şiddete bakışı konusunda birçok sonuca ulaşılmıştır. Bu kısımda incelenen başlıklara ilişkin değerlendirmelerimiz yer almaktadır.

İncelenen dosyaların yargılamasının devam ettiği sırada İstanbul Sözleşmesi yürürlükte olmasına rağmen dosyadaki iddianamelerde, duruşma zabıtlarında, mahkeme kararlarında veya avukat beyanlarında İstanbul Sözleşmesi de dahil uluslararası sözleşmelere dair herhangi bir atıfta bulunulmadığı saptanmıştır. İstanbul Sözleşmesi'nin imzacısı olarak uygulanması gereken dönemde toplumsal cinsiyete dayalı şiddet vakalarında koruyucu ve önleyici tedbirlerin alınıp alınmadığı, suç faileri hakkında etkin soruşturma ve kovuşturma yürütülüp yürütülmediği, caydırıcı cezalara tabi tutulup tutulmadığı ayrı bir önem taşımaktadır. Ancak incelenen dosyalar bazında görülmüştür ki sözleşmenin öne sürdüğü şartlar, yükümlülük altına giren Devlet ve yargı mekanizmaları tarafından hayata geçirilmemiştir. Uygulama pratiği açısından İstanbul Sözleşmesi'ne hiç değinilmemesi yargı mensuplarınca siyasal iktidarın görüşüne paralel olarak mevcut yasal düzenlemelerle yetinildiği kanaati oluşmasına sebep olmuştur. Ancak incelenen dosyalardan bir tanesinde farklı olarak hazırlanan iddianamede, "Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin mağdurlara karşı şiddet içeren kararlarında, yetkililerin cezalandırıcı ve önleyici nitelikte uygun tedbirler almasını, mağdurların maruz kaldığı şiddeti önlemek amacıyla gerekli özeni göstermelerini istediği belirtilmiş, Sözleşmenin 2. Maddesinin 1. Fıkrasına atıfta bulunarak, devlete yalnızca kasten ve yasaya aykırı şekilde ölüme sebebiyet verilmesini engelleme zorunluluğu getirmekle kalmayıp aynı zamanda devlete kendi yargı yetkisi altında bulunan kişilerin yaşamını korumaya yönelik gerekli tedbirleri alma yükümlülüğü de getirdiğini belirtmiştir. Sonuç olarak da belli koşullarda devletler için başkalarının suç eylemleri nedeniyle yaşamı tehlike altında olan kişiyi korumak üzere koruyucu tedbirleri almak pozitif yükümlülükleri de içerdiği gözetildiğinde; şüpheliye verilecek cezanın alt sınırdan uzaklaştırılarak suç kastı ile orantılı şekilde makul bir cezanın verilmesi gerektiği"nden bahsedilmiştir.

Fail-mağdur yakınlık derecesine bakıldığında kadınlar ve çocuklar büyük çoğunlukta eşleri, babaları, erkek akrabaları, eski eşi, gayri resmi eşi, nişanlısı gibi yakınlıkları bulunan kişilerden şiddet görmüşlerdir. Mağdurlardan sadece 6'sı hiçbir bağı olmayan üçüncü kişilerden şiddet görmüştür. Genel olarak kadınların ve çocukların aile içi/ ev içi şiddete maruz kaldıkları gözlemlenmiştir. Şiddet uygulayanla maruz kalanın yakınlık derecesi göz önünde bulundurulduğunda kadın ve çocukların şiddete en çok maruz

kaldığı yerin konutları olmasının bu yakınlık derecesinin olağan bir sonucu olduğu düşünülebilir. Hemen burada belirtmek gerekir ki raporumuzda sadece yargıya yansıyan olayların bir kısmı değerlendirilmiştir. Şiddetin ev içindeki görünümüne bakınca yargıya yansıyandan çok daha fazla şiddet olayının yaşanıp “ev içinde”, “aile içinde” üzerinin kapatıldığı ve şiddetin ne denli yaygın olduğu değerlendirilebilir. Bu durum Devletin ev içi şiddete yaklaşımının toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dayalı ayrımcılığın da hangi boyutlarda olduğunu göstermektedir.

Şiddetin ev içinde yoğunlaşmasının nedenlerine bakıldığında toplumda kabul gören roller ve toplumun kadına, erkeğe ve çocuğa yüklediği sorumlulukların yargı tarafından da aynı şekilde değerlendirilmesinin çoğu zaman şiddet uygulayan tarafından şiddete gerekçe olarak gösterildiği de dosyalardan çıkan sonuçlar arasındadır. Toplumun kadına yüklediği toplumsal roller yemek yapmak, temizlik yapmak, çocuk bakmak, talepkar olmamak, itaatkâr olmak, erkeğin hatalarına göz yummak gibi durumlar sanıklar tarafından şiddete genel olarak gerekçe gösterilmiştir. Çocuklar açısından değerlendirildiğinde çocukların oyun oynarken ses çıkarmaları, göbeği açık giyinmesi, erkek arkadaşı olması gibi henüz çocukluktan başlayan toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dayalı ayrımcılığın yanı sıra kadına yönelen şiddette araya girdikleri için de şiddete maruz kaldıkları görülmüştür. Çocuklara yönelen şiddetin incelenmesinde kadınlara yönelik şiddetin cinsiyet fark etmeksizin çocuğu da hedef aldığını, bununla birlikte kız çocuklarının da tıpkı kadına yönelik şiddet dosyalarında olduğu gibi toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dayalı şiddetin mağduru oldukları gözlemlenmiştir.

İnceleme kapsamındaki dosyalarda fiziksel güç kullanımının yanı sıra olay anında etrafta bulunan herhangi bir cismin de silah olarak kullanıldığı görülmüştür. Dosyaların yarısına yakınında silahla yaralama gerçekleşmiştir. Silahtan sayılan cismin niteliği, nasıl edinildiği konusuna çoğunlukla değinilmemiştir. Yine silahtan sayılan cisimlerin niteliği ceza tayininde dikkate alınmamıştır. Yaşanan olaylarda fiziksel güç kullanımı, silah kullanımı ile uygulanan fiziksel şiddet ile birlikte cinsel şiddet, ekonomik şiddet gibi şiddetin türleri bulunsa dahi bunlar değerlendirilmemiş ve yargılama sırasında dikkate alınmamıştır.

Yargılamanın sonucunda beraat ve düşme kararları çok sık verilmekle birlikte sanığın cezalandırılması durumunda iyi hal indirimi olarak bilinen takdiri indirim nedenlerinin de gerekçesiz bir şekilde uygulandığını görmekteyiz. Kadına yönelik şiddeti önlemede yargının rolünü düşününce neredeyse otomatik olarak uygulanan indirimlerin cezanın caydırıcılık yönünü de azalttığı değerlendirilmiştir. Sanık geçmişte suç işlemiş olmasına rağmen iyi hal indirimi uygulanmakta bir sakınca görülmemiştir. Bununla birlikte sanığın fiili gerçekleştirilmesi, şiddet süreci gibi değerlendirmelerin yanı sıra genel olarak mahkemeye karşı tutumu değerlendirilerek indirim uygulanmıştır. Bu da yargılamanın yalnızca devlet ile sanık arasında olduğu izlenimini doğurmakta ve mağduru yargılamanın dışında bırakmaktadır. Mağdurun maruz kaldığı şiddet, geleceği hiçbir zaman değerlendirilmemekte daha çok sanığın geleceği ve yargılama sırasındaki tutumları göz önünde tutulmaktadır.

Haksız tahrik uygulamalarına bakıldığında toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığın mahkemelerce de haksız tahrik nedeni kabul edildiği görülmüştür. Çocuğun babaya olumsuz tavrı ya da kız çocuğun erkek arkadaşı olması dahi haksız tahrik nedeni sayılmıştır. Kadın dosyalarında kadının erkeğe hakaret etmiş olması haksız tahrik nedeni sayılmış fakat kadının hakaret öncesi maruz kaldığı şiddet göz önünde bulundurulmamıştır. Mağdur kadın uğradığı şiddet karşısında haksız eyleme karşı hakaret etmiş olmasına rağmen erkek sanık şiddet uyguladığında hakareten dolayı haksız tahrik hükmünden faydalandırılmıştır. Ceza yargılaması pratiğinde ilk haksız hareketi gerçekleştiren bu eyleme karşı gösterilen tepki lehine haksız tahrik gerekçesi olarak kullanılmazken kadına yönelik şiddet dosyalarında sanık lehine indirim uygulanmıştır.

Beraat ve düşme kararı verilmeyen dosyalarda ceza tayin edilirken alt sınırdan uzaklaşmamış ve hapis cezası para cezasına çevrilmiştir. Şu kadar ki eşe karşı, alt soya karşı silahla kasten yaralama dosyaların büyük çoğunluğunda 150 gün karşılığı 3.000 TL Adli Para Cezasına hükmedilmiş ve bu cezaların şartları sağlaması durumunda Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılmasına karar verilmiştir. Mahkemeler bu noktada HAGB kurumunu adeta sanığı cezadan kurtarmak amacıyla uygulamışlardır. Kadınların ve çocukların yargılama sırasında bir şekilde şikayetten vazgeçtikleri/vazgeçirildikleri görülmüş ve mahkemeler resen devam edip maddi gerçeğe ulaşması, sanığı fiilin ağırlığından dolayı cezalandırması gerekirken şikayet yoksa ceza da çok az verilmesi gerekmiş gibi değerlendirilerek en az cezaya hükmetmişlerdir. Yine ceza belirlendikten sonra cezasının ertelenmesi de uygulanmıştır. Beraat, düşme ve HAGB kararlarına nazaran erteleme kararı çok az dosyada verilmiştir.

Rapor konumuz her ne kadar kasten yaralama suçu olsa da iddianameler incelendiğinde çoğu dosyada kasten yaralama suçu ile birlikte tehdit, hakaret, konut dokunulmazlığının ihlali suçları da işlenmiştir. Bu da bize fiziksel şiddetin yanında psikolojik şiddetin görmezden geldiğini de göstermektedir. Yargılama sırasında kadınların şikayetten vazgeçmesi dolayısıyla tehdit ve hakaret suçlarından düşme ya da hakaret ve tehditin ispat edilememesi nedeniyle beraat kararı verilmiştir. Mahkemece haksız tahrik hükümleri uygulanırken sanığın “mağdur bana hakaret etti” beyanı yeterli sayılırken mağdur kadının bu yöndeki beyanının mahkemece dikkate alınmadığı görülmektedir.

Mağdurların profiline bakıldığında yaşı, engel durumu çocuk sayısı şiddet hedefi olması noktasında bir farklılık göstermemektedir. Her yaşta kadın, çocuk erkek şiddetinin mağduru olabilmektedir. Aynı şekilde mağdurların uyuşu, engel durumu bilgileri de dosyaya işlenmemektedir. Bu durumda kişimsel olarak mültecilerin ve engellilerin maruz kaldığı şiddeti tespit etmek de pek mümkün olmamaktadır. Bir yandan da engellilerin ve mültecilerin yargıya erişiminde engellerle karşılaştıkları sonucu da incelenen dosyalardan çıkarılabilir. İncelenen dosyalarda engelli mağdur kadın veya çocuk verisine rastlanılmamıştır. Mağdurların uyruklarına yönelik incelemede ise 4 dosyada mağdur kadınların 1 tanesi Rusya, 1 tanesi Lübnan, 2 tanesi

ise Suriye doğumludur. Çocuklara yönelik kasten yaralama dosyalarından 1 tanesinde de mağdur çocuk Suriye vatandaşıdır. Adana İlinde göçmen/sığınmacı kadın ve çocukların oldukça fazla sayıda olduğu ve aile içi şiddete maruz kaldıkları bilinen bir gerçektir. Bu gerçeklik karşısında dosya sayısının az olması, adli mekanizmalara başvurma ve adalete erişimle ilgili ciddi sorunlar yaşadıklarının göstergesi olarak değerlendirilmiştir. Dile ilişkin yaşanan sorunlar, ayrımcılığa uğrama riskleri ve hakları konusunda bilgiye ulaşamama gibi engeller kadınların ve çocukların şiddet karşısında başvuru iradesini gösterememe sonucunu doğurmaktadır. İncelenen dosyalar kapsamında da sadece bir dosyada mağdur kadın ve çocukların beyanlarının tercüman bilirkişi eşliğinde alındığı, diğer dosyalarda anadillerinde kendilerini rahatça ifade edebilecekleri bir yargılama sürecinin işletilmediği gözlenmiştir.

Yargılama sırasında çocuklara zorunlu vekil atanmasının dışında kadınlara avukat yardımından faydalanabilecekleri hatırlanmamıştır. Dosyaların çoğunda mağdur kadınlar avukatla temsil edilmemiştir. Ayrıca ceza yargısı pratiğinde kadınların çoğu zaman kendilerini vekil ile temsil ettirmelerine olanak sağlanmamaktadır. Ekonomik durumu nispeten iyi olan kadınlar vekalet ilişkisi kurmak suretiyle avukat yardımından faydalanmakta iken çoğu kadının avukat talep edebilme hakkı olduğunu dahi bilmediğini görmekteyiz. Her ne kadar eski CMK'da bu düzenleme yer almasa da İstanbul Sözleşmesi'nin gereği olarak Devlet'in şiddete uğrayan ve uğrama tehlikesi olan kadınlara yasal danışmanlık hizmeti vermesi gerekmektedir. Bu hükmün de yargılama süreçlerinde dikkate alınmadığını görülmüştür.

6284 sayılı Kanun'un uygulamasına bakıldığında mahkemece ya da soruşturma aşamasında bunun araştırmasının yapılmadığını görülmektedir. Mahkeme tutanaklarında 6284 sayılı Kanun'a ilişkin yapılan atıflar mağdur beyanlarına dayanmaktadır. Mağdurlar beyan etmediğinde 6284 sayılı Kanun'un uygulanıp uygulanmadığının tespiti mümkün olmamaktadır. Böylelikle yerel mahkemenin şiddetin geçmişine yönelik eksik inceleme ile karar verdiği gözlemlenmiştir.

Mahkemelerce cezayı azaltan hallerde ve hükümde gerekçelere yeterince yer verilmemektedir. Mahkemelerin kanun hükmünü aynı cümlelerle taslak metinler üzerinden somut bir gerekçelendirme yapmayarak hareket ettiği cezaların ve olayın ceza hukukundaki bireyselleştirme yönünün dikkate alınmadığı gözlemlenmiştir.

Kadına yönelik şiddet dosyalarında koruma tedbirlerinin uygulanmadığı da dikkat çekmektedir. Çoğu zaman şiddete maruz kalanlar, şiddet uygulayan ile birlikte tekrar aynı eve geri dönmekte ve bunun takibi yapılmamaktadır. Yine burada da kanunun amacına ulaşmadığı, şiddetin mükerrer olduğu, buna rağmen tutukluluk ve gözaltı önlemlerinin çok az dosyada uygulandığı görülmüştür.

Verilen hükümlerin genel olarak istinaf ve itiraz edilmeden kesinleştiği gözlemlenmiştir. Kimi dosyalarda ise istinaf sürecinde yerel mahkemece uygulanmayan takdiri indirim tarafları hiç görmeyen BAM yargıçlarının dosyada doğrudan iyi hal indirimi uyguladığı görülmüştür.

Kadınların müşteki sanık olarak yer aldığı dosyalarda şiddete uğrayan kadının direnç göstermesi, şiddete karşılık vermesi durumlarında görülmüştür. Kadınların sanık olduğu dosyalarda geçmişe dönük olarak kadınların maruz kaldığı şiddet dikkate alınmamaktadır. Meşru müdafaa hükümleri yalnızca 3 dosya açısından değerlendirilmiştir. Aynı şekilde yargı genel olarak son olayı münferit bir olay yaşanmış gibi değerlendirmekte, yaşanan süreçte sürekli şiddetin Eziyet suçunu oluşturup oluşturmadığı dikkate alınmamaktadır. Nitekim incelenen dosyaların sadece birinde şiddetin sürekliliği ve sistematikliği dikkate alınarak eziyet suçundan hüküm kurulmuştur.

Yukarıda belirttiğimiz üzere kadına ve çocuğa yönelik şiddet birçok farklı yönden kendini göstermektedir. Günümüzde hala şiddet artarak devam etmekte ve yargı bu durumu önlemede ve cezalandırmada yetersiz kalmaktadır. Devlet, Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliğine dayalı şiddeti önleme konusunda politika oluşturmak ve mevcut yasal düzenlemeleri uygulamak zorundadır. Yargı ve Devlet kurumları hala cinsiyetçi bakış açısını sürdürmekte, kadınları ve çocukları şiddet döngüsünde yalnız bırakmaktadır. Sivil toplum kuruluşlarının, kadın örgütlerinin, aktivistlerin çabaları sonucu her ne kadar ilerleme kaydedilmiş görünse de bu ilerlemenin yeterli olmadığı, yargının kalıp yargılara göre hareket ettiği, güncel politikalar üretilmediği ve direnç gösterdiği hususu da raporumuzca ortaya konan sonuçlardandır.

TOPLUMSAL CİNSİYET VE HUKUK ÇALIŞMALARI

TOCH

TOPLUMSAL CİNSİYET VE
HUKUK ÇALIŞMALARI

TOCH

TOPLUMSAL CİNSİYET VE
HUKUK ÇALIŞMALARI

TOCH

TOPLUMSAL CİNSİYET VE
HUKUK ÇALIŞMALARI

TOCH

TOPLUMSAL CİNSİYET VE
HUKUK ÇALIŞMALARI

TOCH

TOPLUMSAL CİNSİYET VE
HUKUK ÇALIŞMALARI

TOCH

TOPLUMSAL CİNSİYET VE
HUKUK ÇALIŞMALARI

TOCH

TOPLUMSAL CİNSİYET VE
HUKUK ÇALIŞMALARI

TOCH

TOPLUMSAL CİNSİYET VE
HUKUK ÇALIŞMALARI

TOCH

TOPLUMSAL CİNSİYET VE
HUKUK ÇALIŞMALARI

TOCH

TOPLUMSAL CİNSİYET VE
HUKUK ÇALIŞMALARI

TOCH

TOPLUMSAL CİNSİYET VE
HUKUK ÇALIŞMALARI

TOCH

TOPLUMSAL CİNSİYET VE
HUKUK ÇALIŞMALARI